

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

12741000

BRNO 1980

STAVEBNĚ HISTORICKÝ PRŮZKUM BŘECLAVSKÉHO ZÁMKU

/okr. Břeclav/

Emil K o r d i o v s k ý , Břeclav

V prosinci 1977 byl prováděn stavebně historický průzkum okolo zámku v Břeclavi za účelem zjištění statiky objektu pro projektovou přípravu rekonstrukce zámku. Sondy byly hloubeny zemním strojem. Práce byla sledována, neboť se očekávalo, že sondy naruší středověké vrstvy. Ve třech sondách vně a v jedné ve sklepení byly zakresleny profily /v dalších nebylo patrné žádné zvrstvení/ a ze stěn byly vybrány střepy. Protože žádná ze sond nedosáhla podloží, nebyly zachyceny nejstarší vrstvy. Nejbohatší na keramiku byla sonda pod okny Domu politické výchovy OV KSČ, pracovně označená jako sonda "C", z níž pochází větší množství keramických zlomků redukčně pálené i glazované keramiky, včetně zlomků kachlů. Keramika nebyla dosud zpracována.

Kachle pocházejí ze dvou různých kusů. Typologicky se jedná o kachle s pravoúhelníkovým ústím a nízkou kuželovitou komorou přetvořenou v rám¹. Oba dva kusy jsou tedy rámcovými kachly². Okraje patří mezi tvary mělce prožlabených, mírně podříznutých okruží³. Vyhřívací plocha je u jednoho kusu chráněna okrajovou lištou. Jeho materiál je písčité, promísený drobnými šupinkami slídy, okrově vypálený. Na zlomku je patrný motiv okřídlené orlice /či dvouhlavého orla?/ s hlavou nakloněnou k pravému křídlu. Vlevo od hlavy je knížecí koruna s perlou. Druhý typ nemá okrajovou lištu, materiál je jednozrný s jemnými šupinkami slídy, světle okrově vypálený. Je zdoben rostlinným ornamentem. Z. Smetánka datuje spodní hranici výskytu tohoto typu kachlů do 2. poloviny 15. století, respektive do doby ještě mladší⁴. Oba popisované zlomky kachlů byly nalezeny v jednom místě profilu, v jehož výplni byl popel, větší množství keramických zlomků a kostí. Zřejmě tedy jde o místo, kam byly vyhazovány odpadky.

Křídlo zámecké budovy, pod kterým se smetiště nachází, bylo podle stavebně historického průzkumu postaveno kolem r. 1540. Vzhledem k tomu, že ze spodnější vrstvy pochází keramika svým charakterem snad ze 17. století, není vyloučeno, že se jedná o mladší smetiště, kam se kachle dostaly při některé z úprav zámeckého interiéru.

P o z n á m k y :

1 Smetánka Z., K morfologii českých středověkých kachlů, Památky archeologické, LX, 1969, 244, 247.

2 tamtéž, 247.

3 tamtéž, 250, obr. 19:9.

B a u h i s t o r i s c h e E r f o r s c h u n g d e s S c h l o s s e s i n B ř e c l a v / B e z . B ř e c l a v /. Bei einer bauhistorischen Untersuchung des Schlosses in Břeclav wurden in den maschinell eingetieften Sonden Profile einer Schichtenfolge erfasst, ohne dass die ältesten keramischen Schichten jedoch erfasst werden konnten. In einer von den Sonden wurden aus dem Profil zahlreiche Keramikbruchstücke gewonnen und unter diesen Bruchstücke zweier Kacheln eines rohen Scherbens, eine mit dem Motiv einer geflügelten Adlerin und die zweite mit einem Pflanzendekor. Dieser Kacheltyp wird in den böhmischen Ländern von Z. Smetánka in die 2. Hälfte des 15. Jahrhunderts resp. noch in eine jüngere Zeit datiert.

NÁLEZ STŘEDOVĚKÉ KERAMIKY Z BŘECLAVI

/okr. Břeclav/

E. K o r d i o v s k ý , Břeclav

Při stavebních pracích na novém sídlišti na Kupkově ulici v Břeclavi u splavu zachránili stavební dělníci údajně z hloubky 1 - 1,5 m dva kusy den hrnců, část trojnožky, pokličky a okraje většího džbánů s výlevkou. Materiál je redukčně pálený, na lomu šedé barvy různých odstínů podle stupně vypálení jednotlivých nádob. U trojnožky byl povrch zakuřován a vleštován. Její okraj je vzpřímený, zaoblený a mírně podříznutý. Okraj džbánů je ve tvaru vysokého okruží, dvakrát prožlabený, stěna je vytáčena do tenkého střepu šedočerné barvy. V materiálu je slída. Dva kusy dna mají na vnitřní straně výrazné stopy po vytáčení.

Z málo početného souboru je téměř nemožné datování nálezů. Materiál je svým charakterem velmi blízký materiálu ze stavebně historického průzkumu břeclavského zámku, o kterém se domnívám, že je mladší než ze 16. století. Přesto v této poloze je to dosud první nález staršího keramického materiálu.

F u n d v o n m i t t e l a l t e r l i c h e r K e r a m i k a u s B ř e c l a v / B e z . B ř e c l a v /. Beim Aufbau einer neuen Siedlung in der Kupkova Gasse in Břeclav wurden von Bauarbeitern Scherben

angerauchter Keramik geborgen, die man vielleicht in die Zeit nach dem 16. Jahrhundert datieren kann .

V Ý Z K U M V A L O V É H O O P E V N Ě N Í V M U Š O V Ě

/okr. Břeclav/

Dagmar J e l í n k o v á , A Ú Č S A V B r n o

Lokalita se nachází v trati Duchna, v západní části katastru obce a ve starší literatuře bývala označována jako "Taborgraben" nebo "Taborgraben". Západní stranu opevnění vymezuje levý břeh staré Dyje, zbývající strany plošiny chránil vnější a vnitřní val s příkopem. Opevnění má tvar trojúhelníka se zaobleným rohem a jeho plocha činí 2 520 m². Výzkumné práce na lokalitě započaly v měsíci červnu 1977 a trvaly s určitými přestávkami do října téhož roku. Středem objektu byly vedeny sondy, ve směru S-J o délce 65 m a sonda V-Z o délce 10 m a šířce 1,5 m. V místech, kde sonda zachytila středověké objekty, byl proveden plošný odkryv, kterým byly zjištěny stopy po kulové konstrukci budovy a kamenné základy stavěné na vápenou maltu. Pokračování výzkumu ukáže jejich vzájemný vztah. Bylo získáno značné množství středověkého keramického materiálu, datovaného většinou do 14.-16. století, a také určitý počet železných předmětů. Výzkumem bylo rovněž prokázáno starší osídlení z doby bronzové, laténské a hradištní.

Grabung der Wallbefestigung in Mušov /Bez. Břeclav/.

Die Lokalität "Husitský val" /früher "Taborgraben"/ befindet sich in der Flur Duchna, im westlichen Teil des Katasters der Gemeinde. Der Burgwall hat eine Dreieckform mit einer abgerundeten Ecke und seine Fläche beträgt 2 520 m². Die Westseite des Burgwalles begrenzt das linke Ufer des alten Flusses Dyje, die übrigen Seiten des Plateaus schließt ein äusserer und ein innerer Wall mit Graben. In der Mitte des Objektes wurden zuerst Suchgräben geführt und später hat man hier eine Flächenabdeckung vorgenommen, bei der Spuren von der Pfostenkonstruktion eines Gebäudes und steinerne Fundamente auf Kalkmörtel gebaut, festgestellt wurden. Die Fortsetzung der Grabung wird ihre gegenseitige Beziehung zeigen. Man fand eine ziemliche Menge mittelalterlichen keramischen Materials, das grösstenteils in das 14. - 16. Jahrhundert datiert ist und auch eine grössere Anzahl von Eisengegenständen. Durch die Grabung konnte gleichfalls eine ältere Besiedlung aus der Bronze-, Latène- und Burgwallzeit bewiesen werden.

POKRAČOVÁNÍ VÝZKUMU ZANIKLÉ STŘEDOVĚKÉ VESNICE KONŮVKY

/okr. Vyškov/

Dagmar Š a u r o v á , Historické muzeum Slavkov u Brna

V rámci konzervace kamenných reliktů, prováděné s ohledem na zařazení Konůvek do St. seznamu chráněných archeologických památek je doplňován plošný odkryv v celém areálu výzkumu. Byly zjištěny další odvodňovací kanálky mezi jednotlivými domovými půdorysy. U stavení č. 1 bylo upřesněno obezdění sklepa, zaústěného do svahu. Při úpravách na tvrzi a přečišťování sond byly nalezeny další úlomky dutého skla, náležející k fragmentům nalezeným již při výzkumu r. 1970. Jde o první moravský nález tzv. české číše kyjovitého tvaru. Popis podává Z. Himmelová. Na hřbitově u kostelíka bylo vyzdvíženo dalších 19 koster různé orientace. Antropologické hodnocení podává M. Stloukal. Na umělém pahorku po pravé straně vodoteče byl dokončen výzkum a podařilo se upřesnit základy kamenné stavby s trojbokým uzávěrem, orientovaným k východu a prokázat s konečnou platností, že jde o kostel, datovatelný do konce 14. nebo poč. 15. stol., tedy mladší než je kostel na hřbitově. Na svahu nad domky č. 4 a č. 3 po levé straně potoka pokračuje výzkum okrouhlého objektu, zjištěného již r. 1965 s nálezy sídlištního charakteru.

Fortsetzung der Grabung in Konůvky /Gemeinde Nížkovice-Heršpice, Bez. Vyškov/. Die Grabung wird im Rahmen der Konservierungsherrichtungen fortgesetzt, denn Konůvky ist in das Staatliche Verzeichnis denkmalpfleglich geschützter archäologischer Lokalitäten eingereiht. Es werden steinerne Relikte petrifiziert und unbeendete Grundrisse, Häuser, Keller, zwei sakrale Bauten präzisiert. Zwischen den Häusern wurden weitere Entwässerungskanäle festgestellt, am Friedhof 19 Skelette geborgen. Man fand Bruchstücke eines hohen Glasbechers in Keulenform, den ersten Fund dieses Types in Mähren.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné